

Przez lata badacze uważali, iż powstanie pierwszej cywilizacji miejskiej na terenach południowego Lewantu to zasługa przeniesienia wzorców z Egiptu. W okresie wczesnego brązu I dochodzi mianowicie do nawiązania relacji pomiędzy tymi regionami, których punktem kulminacyjnym jest pojawienie się przybyszów z nad Nilu na terenach dzisiejszego południowego Izraela oraz Strefy Gazy.

W celu weryfikacji tego twierdzenia podjęliśmy w roku 2013 badania archeologiczne na stanowisku Tel Erani w Izraelu. Prace doprowadziły do rozpoznania fragmentu zabudowy miasta z okresu wczesnego brązu I oraz zlokalizowanej tam egipskiej faktorii handlowej. Dziś już wiemy, że w momencie pojawienia się na stanowisku przybyszów z Egiptu Tel Erani było otoczone grubym na 8m murem obronnym oraz posiadało część rezydencjonalną, gdzie zlokalizowane były budowle o charakterze publicznym. Te znaleziska pokazują, że społeczność zamieszkująca stanowisko była na dużo wyższym poziomie organizacji niż uprzednio sądzono. Tel Erani, zajmujące wówczas powierzchnię około 24ha musiało posiadać rodzaj władzy oraz silną i stabilną gospodarkę dającą możliwość wyżywienia znacznej ilości mieszkańców.

Sądzymy, iż można z dużą dozą prawdopodobieństwa odrzucić pogląd mówiący o impulsie egipskim prowadzącym do powstania pierwszych miast w Lewancie. Zatem co stało u podstaw szybkiego rozwoju społeczeństw Lewantyńskich a w szczególności obszaru północnego Negewu? Czy był to np. szczęśliwy zbieg różnych czynników klimatycznych oraz gospodarczych? W kolejnej fazie naszych badań chcielibyśmy prześledzić rozwój społeczeństwa Tel Erani przed przybyciem Egipcjan. Planujemy przeprowadzenie dalszych prac wykopaliskowych na stanowisku, prac powierzchniowych w jego okolicy celem rozpoznania zaplecza gospodarczego osady. Chcemy również kontynuować prace związane z poszukiwaniem przebiegu muru obronnego w tym prace tzw. metodami nieinwazyjnymi czyli przy zastosowaniu technik geofizycznych oraz zdjęć lotniczych. Poza badaniami terenowymi zaplanowano szereg prac laboratoryjnych mających na celu próbę odtworzenia fauny, krajobrazu, szaty roślinnej, klimatu oraz jego wpływu na lokalną gospodarkę i rozwój społeczny.

Stawiane w projekcie pytania wynikają z wcześniejszych prac badawczych prowadzonych przez kierowany przez mnie zespół na Tel Erani. Prace dotyczą bardzo podstawowych zagadnień, kluczowych dla poznania okresu prehistorycznego w Lewancie. Jak dotąd nikt, także ze względów politycznych, w sposób kompleksowy nie podjął się próby rozwiązania tych problemów. Uważamy, iż jako jedyna misja pracująca równocześnie na terenach Izraela i Egiptu, dla dalszego rozwoju dyscypliny musimy podjąć te tematy.